



## МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

### НАКАЗ

01.08.2018 № 831

Зареєстровано в Міністерстві  
юстиції України  
16 серпня 2018 р.  
за № 945/32397

### Про затвердження Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти

Відповідно до [частини сьомої](#) статті 19 Закону України «Про освіту», [пункту 3<sup>1</sup>](#) статті 48 Закону України «Про загальну середню освіту» та з метою удосконалення порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів загальної середньої освіти, їх відрахування чи переведення до іншого закладу освіти **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити [Порядок зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів загальної середньої освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти](#), що додається.

2. Установити, що:

1) з дня набрання чинності цим наказом особи з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із затримкою психічного розвитку не зараховуються;

2) учні 1-4 та 6-9 класів продовжують здобувати освіту у спеціальних закладах освіти для дітей із затримкою психічного розвитку і завершують навчання у 2021/2022 навчальному році.

3. Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Кононенко Ю.Г.) забезпечити:

1) подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому законодавством порядку;

2) розміщення цього наказу на офіційному веб-сайті Міністерства освіти і науки України.

4. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним державним адміністраціям, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям і органам місцевого самоврядування забезпечити ознайомлення керівників спеціальних закладів загальної середньої освіти з цим наказом та забезпечити його виконання.

5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П.К.

<b>Міністр</b>	<b>Л. Гриневич</b>
ПОГОДЖЕНО: Виконуюча обов'язки Міністра охорони здоров'я України  Виконавчий директор Громадської спілки «Всеукраїнське громадське об'єднання «Національна Асамблея людей з інвалідністю України»	У. Супрун  Н. Скрипка
	<b>ЗАТВЕРДЖЕНО</b> <b>Наказ Міністерства</b> <b>освіти і науки України</b> <b>01 серпня 2018 року № 831</b>
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2018 р. за № 945/32397

## **ПОРЯДОК**

### **зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів загальної середньої освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти**

#### **I. Загальні положення**

1. Цей Порядок визначає умови та процедуру зарахування осіб з особливими освітніми потребами зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями до спеціальних закладів загальної середньої освіти (крім приватних та корпоративних), їх відрахування чи переведення до іншого закладу освіти.

2. У цьому Порядку особи з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку - це особи з порушеннями слуху, зору, тяжкими системними мовленнєвими порушеннями, тяжкими порушеннями опорно-рухового апарату у поєднанні з інтелектуальними або іншими порушеннями розвитку, особи

сліпоглухі, з розладами спектра аутизму, синдромом Дауна, та діти, які себе не обслуговують і відповідно до індивідуальної програми реабілітації дитини (особи) з інвалідністю потребують індивідуального супроводу, але вони можуть перебувати у дитячому колективі згідно з рекомендованим лікарями режимом.

3. До спеціальних закладів освіти належать:

спеціальна школа - заклад загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття певного рівня загальної середньої освіти особам з особливими освітніми потребами, що зумовлені порушеннями розвитку;

навчально-реабілітаційний центр - заклад освіти для осіб з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку.

4. Спеціальні заклади загальної середньої освіти (далі - спеціальні заклади освіти) забезпечують здобуття початкової, базової або повної загальної середньої освіти особам з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, мовлення, порушеннями інтелектуального розвитку, розладами спектра аутизму та особам з іншими складними порушеннями розвитку.

5. Зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування чи переведення до іншого закладу освіти проводиться з урахуванням особливостей їх розвитку, стану здоров'я, освітніх потреб та цього Порядку.

6. Зарахування до спеціального закладу освіти здійснюється відповідно до наказу його керівника, що видається на підставі заяви про зарахування одного з батьків дитини або її законних представників (далі - батьки) чи повнолітньої особи, поданої особисто (додаток).

До заяви додаються:

копія свідоцтва про народження дитини;

довідка за формою первинної облікової документації [№ 086-1/о](#) «Довідка учня загальноосвітнього навчального закладу про результати обов'язкового медичного профілактичного огляду», затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16 серпня 2010 року № 682, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10 вересня 2010 року за № 794/18089;

карта профілактичних щеплень, заповнена за формою первинної облікової документації [№ 063/о](#) «Карта профілактичних щеплень», затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 10 січня 2006 року № 1, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08 червня 2006 року за № 686/12560 (надається за умови відсутності медичних протипоказань до проведення профілактичних щеплень);

довідка від лікаря-педіатра або сімейного лікаря закладу охорони здоров'я, у якому спостерігається дитина, для дітей дошкільного віку;

висновок інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини;

висновок лікарсько-консультативної комісії про встановлення дитині інвалідності (за наявності);

індивідуальна програма реабілітації особи (дитини) з інвалідністю (за наявності);

оригінал або копія відповідного документа про освіту (крім учнів першого і другого класів) за відповідний клас, документ, що підтверджує здобуття освіти;

висновок сурдолога або отоларинголога (для дітей з порушенням мовлення);  
висновок психіатра (для осіб з порушеннями інтелектуального розвитку);  
рішення органу опіки та піклування (для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування).

Забороняється вимагати надання будь-яких інших документів, не передбачених цим Порядком.

7. Обробка персональних даних, отриманих спеціальним закладом освіти, здійснюється відповідно до [Закону України](#) «Про захист персональних даних».

8. Зарахування учнів до спеціального закладу освіти II або III ступеня здійснюється, як правило, до початку навчального року відповідно до пункту 6 цього розділу.

## **II. Зарахування до спеціальних закладів освіти**

1. До I класу спеціальних закладів освіти зараховуються, як правило, діти не молодші ніж 6 років, які потребують постійної додаткової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення їх права на освіту.

Відповідно до особливостей розвитку та стану здоров'я особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової та базової середньої освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником.

2. Батьки, які обрали для навчання своєї дитини спеціальний заклад освіти, звертаються із заявою щодо зарахування дитини до спеціального закладу освіти для організації необхідних умов для навчання.

**3. До спеціального закладу освіти можуть зараховуватися особи з інших адміністративно-територіальних одиниць, у підпорядкуванні яких немає відповідного спеціального закладу освіти.**

**Керівник спеціального закладу освіти зараховує таку особу та за потреби узгоджує із засновником (засновниками) закладу організаційні питання щодо утримання особи з особливими освітніми потребами в інтернаті.**

4. До спеціального закладу освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату зараховуються особи, які самостійно пересуваються, не потребують індивідуального догляду та з такими захворюваннями:

церебральний параліч;

наслідки поліомієліту у відновному і резидуальному станах;

артрогрипоз, хондродистрофія, міопатія, наслідки інфекційних поліартритів;

інші вроджені і набуті деформації опорно-рухового апарату важкого ступеню.

Учні, які мають розлади опорно-рухового апарату у поєднанні з порушенням інтелектуального розвитку зараховуються в окремі класи (за наявності не менше п'яти учнів).

5. До спеціальних закладів освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку зараховуються особи, які мають легкі та помірні порушення інтелектуального розвитку, в тому числі діти з синдромом Дауна, розладами спектра аутизму.

6. До спеціальних закладів освіти для дітей з порушеннями слуху зараховуються особи глухі та зі зниженим слухом:

1) у класи для дітей глухих зараховуються особи, які характеризуються середньою втратою слуху у мовленнєвому діапазоні понад 80 децибел частоти від 500 до 40 000 герц, та які не реагують:

на гучний голос;

на голос розмовної гучності біля вуха;

розрізняють окремі мовленнєві звуки (а, о, у, р), що вимовляються біля вуха голосом підвищеної гучності;

2) у класи для дітей зі зниженим слухом зараховуються особи, які мають середню втрату слуху в діапазоні від 30 до 80 децибел, розрізняють мовлення (слова і словосполучення звичайної розмовної гучності на відстані 3 метрів) і мають унаслідок часткової втрати слуху різні рівні недорозвинення мовлення;

утратили слух у шкільному або дошкільному віці, але зберегли мовлення (повністю або частково).

Не зараховуються до спеціальних закладів освіти для дітей з порушеннями слуху особи, які мають тяжкі порушення мовлення на фоні нормального слуху (алалія, афазія, дислексія та ін.).

7. До спеціальних закладів освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення зараховуються особи зі збереженим слухом та первинно збереженим інтелектом, які мають тяжкі системні мовленнєві порушення (алалія, дизартрія, ринолалія, афазія, заїкуватість, загальне недорозвинення мовлення I та II рівня).

За наявності достатнього контингенту учнів з однорідними порушеннями мовлення (алалія, афазія, заїкуватість тощо) створюються окремі класи з обов'язковим обліком мовленнєвого рівня кожного учня.

Не зараховуються до спеціальних закладів освіти для дітей з тяжкими порушеннями мовлення особи, які мають знижений слух або мовленнєві порушення, що можуть бути виправлені в процесі індивідуальних занять з учителем-логопедом.

8. До спеціальних закладів для дітей з порушеннями зору зараховуються особи сліпі та особи зі зниженим зором:

1) класи для учнів сліпих комплектуються особами:

з гостротою зору 0,04Д і нижче на оці, яке краще бачить зі стерпною корекцією;

з гостротою зору 0,05-0,08Д на оці, яке краще бачить зі стерпною корекцією, у разі складних порушень зорових функцій, прогресуючих очних захворювань, що призводять до сліпоти;

2) класи для учнів зі зниженим зором комплектуються особами:

з гостротою зору 0,05-0,4Д на оці, яке краще бачить зі стерпною корекцією, при цьому враховується стан інших зорових функцій (поле зору, гострота зору на близькій відстані, форми та перебіг патологічного процесу);

з більш високою гостротою зору у разі прогресуючих або частих рецидивних захворювань, а також за наявності астенопічних явищ, що виникають під час читання та письма на близькій відстані та косоокістю.

Особи, які мають комплексні порушення розвитку зараховуються у класи з урахуванням гостроти зору або створюється окремий клас.

Учні, які мають порушення зору у поєднанні з порушенням інтелектуального розвитку зараховуються в окремі класи (за наявності не менше п'яти учнів).

9. Особи, у яких відсутні навички самообслуговування та які відповідно до індивідуальної програми реабілітації особи (дитини) з інвалідністю потребують індивідуального догляду та супроводу, мають комплексні порушення розвитку, пов'язані з порушеннями слуху, зору, опорно-рухового апарату у поєднанні з відхиленнями у психічному та інтелектуальному розвитку, зараховуються до спеціальних закладів освіти та забезпечуються педагогічним патронажем.

### **III. Переведення чи відрахування з одного закладу до іншого закладу загальної середньої освіти**

1. Для переведення учня із спеціального закладу освіти до іншого учень чи один з його батьків (для учнів, які не досягли повноліття) має звернутися до обраного ним закладу освіти щодо можливості зарахування з відповідним письмовим зверненням (запитом) в довільній формі, у тому числі шляхом надсилання його сканованої копії електронною поштою.

Керівник закладу освіти упродовж 3 робочих днів з дати надходження такого звернення (запиту) має надати заявнику письмову відповідь (у тому числі шляхом надсилання її сканованої копії на електронну пошту заявника) про наявність чи відсутність вільних місць у певному класі та, відповідно, можливість чи неможливість зарахування учня до цього класу.

У письмовому підтвердженні можливості зарахування особи має бути вказаний кінцевий строк для подання заяви про переведення та подання особової справи учня.

2. До спеціального закладу освіти, з якого переводиться учень, особисто подаються:

заява учня чи одного з його батьків (для учнів, які не досягли повноліття);

письмове підтвердження або його сканована копія з іншого закладу освіти про можливість зарахування до нього відповідного учня.

3. Протягом 5 робочих днів з дня отримання відповідних документів керівник закладу освіти зобов'язаний видати наказ про відрахування учня для переведення до іншого закладу освіти та видати особову справу учня.

4. Протягом 5 робочих днів з дня отримання від спеціального закладу освіти зазначених документів учень чи один з його батьків або законних представників (для учнів, які не досягли повноліття) має подати до спеціального закладу освіти, до якого переводиться учень:

[заяву про зарахування](#) згідно з додатком 1 до цього Порядку;

особову справу учня (у випадку, якщо дитина прибуває у спеціальний заклад посеред навчального року, до особової справи додається **витяг поточного оцінювання** за місцем попереднього навчання на момент відрахування дитини).

У такому випадку наказ про зарахування учня до спеціального закладу освіти має бути виданий впродовж одного робочого дня з дня отримання документів, визначених цим пунктом Порядку.

5. У разі покращення стану здоров'я дитини, досягнення успіхів у засвоєнні навчального матеріалу учні спеціального закладу освіти переводяться до іншого типу закладів загальної середньої освіти.

6. Якщо учень, який переводиться із спеціального закладу освіти до закладу загальної середньої освіти, потребує додаткових корекційно-розвиткових послуг, учень на підставі висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини інклюзивно-ресурсного центру отримує їх у будь-якому закладі освіти, який обрали для навчання батьки.

7. Із спеціального закладу освіти відраховуються учні, які:

- 1) здобули повну загальну середню освіту та отримали відповідний документ про освіту;
- 2) зараховані до іншого закладу освіти для здобуття повної загальної середньої освіти;
- 3) переводяться до іншого закладу освіти відповідно до розділу III цього Порядку;
- 4) вибули на постійне місце проживання за межі України.

Відрахування з таких підстав здійснюється шляхом видачі відповідного наказу керівником закладу освіти.

8. Відрахування із спеціального закладу загальної середньої освіти учнів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (крім тих, які здобули повну загальну середню освіту та отримали відповідний документ про освіту), здійснюється за наявності письмової згоди відповідного органу опіки та піклування.

9. Якщо особа не може навчатися в колективі, про що повинно бути засвідчено висновком лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я за місцем спостереження особи, вона може здобувати загальну середню освіту за іншою формою навчання в цьому ж закладі або закладі загальної середньої освіти за місцем проживання, або забезпечуватися педагогічним патронажем.

<p><b>Директор департаменту загальної середньої та дошкільної освіти</b></p>	<p><b>Ю.Г. Кононенко</b></p>
--	------------------------------